

1.3 Nový román - *antiromán*

Tento smer sa začal rozvíjať v 50. rokoch vo Francúzsku. Spisovateľov spájala myšlienka, že tradičný balzacovský román už dospel do štádia, kedy nedokáže odrážať realitu súčasnosti a vyhovieť umelcovým potrebám, ak sa román nezmení upadne a zanikne. Preto vytvorili svoju koncepciu románu, ktorá bola v protiklade ku koncepcii tradičnej, v ktorej boli podstatné silná dejovosť, plasticnosť, psychológia postáv. Podľa nich bolo treba román odpsychologizovať, vylúčiť dej, neuplatňovať fantáziu, bez vnútorných monológov.

Znaky nového románu

- 1) Absencia príbehu – zobrazený je často banálny, ničím nezaujímavý čin
- 2) Dej je rozložený, rozkúskovaný, pričom chýbajú príčinné i chronologické súvislosti medzi jednotlivými časťami
- 3) Často je najpodstatnejší moment diela zamlčaný
- 4) Dej a jeho zložky sú mnohovýznamové a sporné, na konci nedochádza k rozuzleniu deja, ale k jeho zahmleniu a spochybneniu
- 5) Postavy sú anonymné a odpsychologizované, často označované len krstným menom, nevieme o ich vnútornom živote, postavám nie je jasné, aké majú poslanie
- 6) Dej sa často odohráva na neznámom mieste v neznámom čase

Autor: ALAIN ROBBE-GRILLET (1922-)

Dielo: ZA NOVÝ ROMÁN

-venuje sa tu otázkam prečo treba nový román a jeho literárnej teórii

GUMY

OČITÝ SVEDOK

-romány

-príbeh je rozkúskovaný, ale nepodarilo sa mu veľmi odstrániť dejovosť, postavy však odpsychologizoval

-majú detektívnu zápletku

→ Stratená generácia: Faulkner, Fitzgerald,
Hemingway, Passos
→ Beatníci: Keruac

V LABYRINTE

-nový román

-vojak prichádza po vojne do mesta, má odovzdať balíček príbuzným zosnulého spolubojovníka, nevie, čo je obsahom balíčka, nepozná mesto, nevie presne za kým ide, ani kde ten človek býva

ŽIARLIVOSŤ

-nový román

-dielo o žiarlivosti, nepoznáme žiarlivca, ani prečo žiarli, vieme len, že pozoruje cez žalúzie svoju manželku, domýšľa si, nevie nič presné, len sleduje veci

1.4 Neorealizmus

Povojnový smer, ktorý vznikol v 50. rokoch a rozvíjal sa len v Taliansku. Rozvíjal sa okrem literatúry aj vo filme. Autori vychádzali z tradície realizmu, zobrazovali neštylizovanú skutočnosť. Zobrazovali život najnižších vrstiev, hlavne z periférie miest, všímali si detaily. V dielach je použitý bežný hovorový jazyk, často i dialekty. Medzi filmových režisérov tohto smeru patria FREDERICO FELLINI, VITTORIO DE SICA, RENATO ROSSELLINI.

RIMANKA

Jeden z najúspešnejších románov talianskeho neorealizmu (neos, gr. – nový, realis, lat. – skutočný).

Neorealizmus nebol presne definovaný ako umelecký smer, išlo o umelecké tendencie v 30. až 50. rokoch v talianskej literatúre (R. Rossellini, A. Moravia), filmu (P. Pasoluni, V. De Sica), maliarstva (R. Guttuso).

Ideovo stál na opačnej strane než prerožimistickí spisovatelia fašistického štátu, chce vidieť po novom taliansku realitu, jednoduchého človeka, morálku malomeštiaka a intelektuála. Fašizmus, vojna sa neanalyzuje, je prítomná v príbehoch hlavných predstaviteľov.

Využíva niektoré z postupov naturalizmu (farbisté popisovanie života obyčajného ľudu) a existencializmu (ľahostajnosť, nuda ako základný životný pocit).

Neorealizmus sa hlási k tradíciám talianskeho realizmu, po sentimentalizujúcej literatúre oceňuje pravdivý pohľad na životné podmienky talianskeho ľudu, ktorý miestami pripomína až sociologickú štúdiu či iný dokument. Ľudové prostredie oživa jadernými ľudovými postavami, ale aj ľudovým jazykom a jednoduchým štýlom. Veľmi často je rozprávač v 1. os. sg., aby sa umocnila zásada životnosti, skutočnosti neorealistickeho diela.

Rimanka zachytáva obraz života ľudových vrstiev v Ríme počas fašistického štátu (zatýkanie, výsluchy, praktiky fašistickej polície, antifašistické hnutie). Historické okolnosti, globálne problémy ľudstva sú len okrajovou záležitosťou, v centre je psychológia plnokrvného rímskeho dievčaťa, ktoré je okolnosťami života donútené stať sa jednou z mnohých rímskych prostitútok, hoci jej jediným cieľom bolo prežiť obyčajný život milujúcej matky a manželky. Jej čistý ľudový charakter vynikne popri predstaviteľovi talianskej polície Astaritovi, zločincovi a vrahovi Sonzongovi, úskočnom služobníkovi Ginovi, ale aj popri nevyrovnanom intelektuálovi Minovi. V obraze nerozhodného intelektuála Mina využíva už postupy existencializmu, ktoré sú výraznejšie napr. v románe Nuda.

K najstaršiemu povolaniu ju dovedie prostredie – rímska chudobná štvrť šičiek a práčov pánskej bielizne, matka, túžiac, aby jej dcéra neživorila tak ako ona, jej krásu a radosť z rozkoše, ale hlavne sklamanie sa v sľuboch snúbenca, ktorý jej zatajil, že je už ženatý. Dôvody opustenia cesty morálnych zásad sú viac psychologické než materiálne. Záchrana je tiež v nej samej – rozhodne sa skončiť so životným prostitútky kvôli svojmu dieťaťu.

Autor: Alberto Moravia (1907 – 1990), hlavný predstaviteľ talianskeho neorealizmu. Vlastným menom sa volal Alberto Pincherle, bol samoukom, nemohol študovať kvôli kostnej tuberkulóze a ustavičným liečebným pobytom

Vrchárka

↳ Sofia Loren

↳ obdobia 2WW, psycholo-
gia postavy